

Силабус курсу «ТЕОРІЯ МУЗИКИ»

Освітній ступінь “Бакалавр”
Спеціальність 025 “Музичне мистецтво”
Освітньо-професійна програма
“СПІВ”
Рік навчання: I
Семестри: I
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська

Керівник курсу ОК 13. «ТЕОРІЯ МУЗИКИ»
Супрун Олена Володимирівна доцент, доктор
філософії, викладачка музично-теоретичних
дисциплін КЗВО КОР «Академія мистецтв імені
Павла Чубинського»

Контактна інформація: +38 050 932 71 72

Прореквізити та постреквізити дисципліни

- **Прореквізити дисципліни:**
  - Середня спеціалізована музична освіта або диплом молодшого спеціаліста
  - Обов'язкове попереднє вивчення в ДМШ предметів сольфеджіо, музичної літератури.Дисципліна вивчається у 1 семестрі.

Постреквізити дисципліни:

«Гармонія», «Сольфеджіо», «Аналіз музичних творів», «Спеціальний клас. Сольний спів», «Загальне фортепіано», «Концертмейстерський клас та мистецтво акомпанементу», «Вокальне аранжування та читання партитур», «Педагогічна практика», «Концертно-виконавська практика», «Клас вокального ансамблю», «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару», «Методика і практика роботи з вокальним ансамблем (фольклорним, академічним)».

Призначення дисципліни

Дисципліна «Теорія музики» належить до циклу дисциплін спеціальної підготовки й призначена сформувати у студентів свідоме сприйняття музики; елементарних музично-технічних навичок, необхідних як під час вивчення курсу, так і в подальшому музичному розвитку; опанувати основними засобами музичної виразності (спочатку в ізольованому виді, а потім у їх взаємозв'язках); підготувати до практичних робіт в курсі сольфеджіо, гармонії, аналізу музичних творів.

Відповідно до освітньої програми «Спів», вивчення навчальної дисципліни «Теорія музики» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПНР 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПНР 15

Відповідно до освітньої програми «Спів», вивчення дисципліни «Теорія музики» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Загальні компетентності викладача мистецької школи (за професійним стандартом «Викладач мистецької школи»):

ЗК 6. Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Вивчення дисципліни «Теорія музики» формує у здобувачів вищої освіти такі професійні компетентності (відповідно до професійного стандарту «Викладач мистецької школи»):

Трудова функція А	Професійні компетентності	Знання	Уміння та навички
А. Організація та проведення навчання.	А1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання.	А1.33. Професійна термінологія.	А1.У1. Володіти фаховими навичками в обсязі необхідному для викладання.

Метою навчальної дисципліни «Теорія музики» є:

- дати здобувачам освіти систему знань та навичок, необхідних для розуміння основних засобів музичної виразності;
- дати студентам необхідні знання щодо музики як мистецтва і мелодії як головного засобу музичної виразності;
- розширити музичний кругозір, збагатити загальнокультурний рівень студентів;
- сприяти розвитку професійних навичок, свідомому відношенню до тексту музичних творів.

Практична спрямованість

Дисципліна «Теорія музики» є теоретичною базою всіх спеціалізацій в музичному мистецтві. Її вивчення формує розуміння і свідоме відношення до тексту музичного твору,, розширює музичний світогляд здобувачів, збагачує їх загальнокультурний рівень, сприяє розвитку професійних практичних навичок.

Зміст і структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	Пр	лаб.	інд.	с. р.		л	П	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1.Звук. Мелодія. Метро-ритм.													
Тема 1. Музичний звук. Його властивості. Нотне письмо.	6	1	1			4	6	1					5
Тема 2. Мелодія	4	1	1			2	4						4
Тема 3. Метр. Ритм. Темп.	6	1	1			4	6		1				5
Тема 4. Лад. Тональність	8	1	1			6	8		1				7
Тема 5. Лади народної музики	10	2	2			6	10	1					9
Разом за змістовим модулем 1	34	6	6			22	34	2	2				30
Змістовий модуль 2 . Співзвуччя (інтервали, акорди)													
Тема 6. Інтервали	8	1	1			6	8	1					7
Тема7. Інтервали в умовах ладу	10	2	2			6	10		1				9
Тема 8. Акорди поза ладом	10	1	1			8	10		1				9
Разом за змістовим модулем 2	28	4	4			20	28	1	2				25
Змістовий модуль 3. Акорди в ладу. Хроматизм і альтерація. Відхилення і модуляція.													
Тема 9. Акорди в ладу	10	2	2			6	10	1					9
Тема 10. Типи тональних співвідношень	6	1	1			4	6	1					5
Тема 11. Мелізми і їх використання у музиці.	4	1	1			2	4	1					3
Тема 12. Позначення акордів в естрадній музиці та джазі	4	1	1			2	4						4
Тема 13. Транспозиція	4	1	1			2	4						4

Разом за змістовим модулем 3	28	6	6			16	28	3				25
Разом за Модулем 1:	90	16	16			58		6	4			80
Усього годин	90	16	16			58	90	6	4			80

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна ф.	Кількість годин заочна ф.
1	Тема 1. Музичний звук. Його властивості. Нотне письмо.	4	5
2	Тема 2. Мелодія	2	4
3	Тема 3. Метр. Ритм. Темп.	4	5
4	Тема 4. Лад. Тональність	6	7
5	Тема 5. Лади народної музики	6	9
6	Тема 6. Інтервали	6	9
7	Тема 7. Інтервали в умовах ладу	6	9
8	Тема 8. Акорди поза ладом	8	9
9	Тема 9. Акорди в ладу	6	9
10	Тема 10. Типи тональних співвідношень	4	5
11	Тема 11. Мелізми і їх використання у музиці.	2	3
12	Тема 12. Позначення акордів в естрадній музиці та джазі	2	4
13	Тема 13. Транспозиція	2	4
	Разом	58	80

Завдання для самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни «Теорія музики»

- Накреслити частину клавіатури у межах двох октав і позначити у літерній системі всі білі клавіші.
- Визначити октави, у яких розташовані надані звуки. Відшукати їх на фортепіано і назвати у складовій системі.
- Від усіх основних ступенів звукоряду побудувати на фортепіано вгору і вниз діатонічні півтони.
- Від усіх проміжних ступенів звукоряду побудувати вгору і вниз хроматичні півтони.
- Від усіх проміжних ступенів звукоряду побудувати на фортепіано вгору і вниз діатонічні півтони.
- Від усіх основних ступенів звукоряду побудувати на фортепіано вгору і вниз хроматичні півтони.
- Надати всі можливі енгармонічні заміни усім 12 звукам октави. Називати їх знизу в гору і навпаки.
- Назвати підряд всі 12 звуків октави а) тільки дієзами; б) тільки бемолями.
- Переписати народну мелодію у басовий, альтовий, теноровий ключі.
- Від кожного ступеня звукоряду побудувати вгору і вниз всі прості діатонічні інтервали.
- Зробити енгармонічну заміну запропонованих інтервалів.
- Від основних і проміжних ступенів звукоряду будувати на свій розсуд деякі інтервали і робити їх обернення.

13. Визначити інтервали, що утворюються між голосами у двоголоссі. (Твір з репертуару за спеціальністю, фортепіано або сольфеджіо).
14. Побудувати на фортепіано від усіх основних ступенів всі види тризвуків
15. Побудувати на фортепіано від усіх проміжних ступенів звукоряду всі види тризвуків (вгору і вниз)
16. Від основних ступенів побудувати всі види септакордів.
17. Визначити знаки у тональностях, користуючись закономірністю виникнення останнього діезу у мажорних дієтних тональностях на VII ступені ладу, а останнього бемолу у мажорних бемольних тональностях на IV ст..
18. Знайти у музичній літературі приклади, що написані: а) у гармонічному мажорі; б) у гармонічному мінорі; в) у мелодичному мінорі.
19. Знайти до кожної тональності квантового кола паралельну і однойменну тональність. Називати ключові знаки.
20. Підібрати на фортепіано знайомі мелодії у різних тональностях. Записати їх нотами.
21. Побудувати на фортепіано і розв'язати тритони (зб.4, зм.5) у тональностях H - dur, Des-dur, Fis-dur, gis-moll, b-moll, dis-moll(зб.4 будується на IV і VI ступенях, а зм.5 на II і VII ступенях)
22. Побудувати на фортепіано і розв'язати характерні інтервали у тональностях A-dur, fis-moll, Es-dur, c-moll, E-dur, cis-moll, As-dur, f-moll
23. У тональностях до 4-х знаків в ключі утворювати гармонічні звороти з використанням обернень головних і побічних тризвуків ладу. На дані послідовності скласти мелодії.
24. Побудувати на фортепіано гармонічні звороти з використанням септакордів та їх обернень.
25. Виконати гармонічний аналіз музичних творів: Р. Шуман. Альбом для юнацтва (7, 9, 18, 24)
26. Грати на фортепіано мажорні та мінорні хроматичні гами з назвою звуків від основних та проміжних ступенів звукоряду.
27. Виконати транспозицію у тональності першого ступеня спорідненості самостійно обраних відомих народних пісень

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Смаглій Г.А. Теорія музики. Х., «Ранок», 2013.
3. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики. «Мелосвіт», 2007.
4. Майкл Пілхофер, Холлі Дей. «Теорія музики для чайників». Вид. «Діалектика Вільямс», 2021.

Допоміжна література

1. Виноградов В.Р. «Елементарна теорія музики і сольфеджіо». Частина 2. Видавництво «Музична Україна», К., 1972..
2. . Калашник М. Уроки елементарної теорії музики. Х., 2001.
3. Смаглій Г.А.-Маловик Л.В. «Основи теорії музики». Підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. Х., «Факт», 2005.

Політика освітнього компоненту

Завдання освітнього компоненту – сформулювати свідоме сприйняття музики; формування у здобувачів елементарних музично-технічних навичок, необхідних як під час вивчення курсу, так і в подальшому музичному розвитку; опанування основними засобами музичної виразності (спочатку в

ізолюваному виді, а потім у їх взаємозв'язках).

Після опанування навчальної дисципліни «Теорія музики» здобувачі освіти повинні:

знати:

- нотне письмо;
- літерне позначення звуків;
- енгармонічну заміну звуків;
- значення мелодії та її будову;
- лади: мажор і мінор та народні лади;
- тональності кварто-квінтового кола;
- ключові знаки тональностей;
- метро-ритмічну організацію музики;
- прості інтервали поза ладом і в ладу;
- акорди (тризвуки, септакорди) поза ладом і в ладу;
- типи тональних співвідношень;
- ладову альтерацію та хроматичну гаму;
- хроматичні інтервали та альтеровані інтервали та акорди;
- розуміти модуляцію та відхилення;
- мелізми та їх розшифровку;
- транспонування та способи транспонування;
- основні музичні темпи та терміни.

вміти:

- записувати звуки на нотному стані у різних октавах, ключах;
- аналізувати просту мелодію;
- будувати та визначати три види мажору та мінору;
- будувати та визначати лади народної музики;
- знаходити паралельні, одноіменні, енгармонічні, однотерцеві тональності;
- визначати тональність наданого музичного фрагменту;
- визначати розмір у наданих нотних прикладах;
- розділяти на такти нотні приклади з зазначеним розміром;
- виконувати групування нот в тактах, згідно розміру;
- будувати (письмово та на фортепіано) всі прості інтервали з оберненнями;
- визначати прості та складені інтервали у нотному тексті;
- будувати та визначати у нотному тексті тритони та характерні інтервали з розв'язанням;
- будувати та визначати від даного звуку тризвуки чотирьох видів; септакордів семи видів та вміти визначати їх у нотних прикладах;
- будувати тризвуки з оберненнями в ладу, домінантсептакорд з оберненнями та розв'язанням, ввідні септакорди з оберненнями та розв'язаннями;
- септакорд II ступеню з розв'язанням;
- будувати акордові послідовності за цифровою;
- визначити тональності першого ступеню спорідненості;
- письмово транспонувати мелодію.

Політика щодо контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. Усне опитування.
2. Практичні завдання.
3. Тести.
4. Диференційований залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (диференційований залік).

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної та практичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Перевірка отриманих знань та навиків повинна проводитись на кожному уроці в тій чи іншій формі (письмовій або усній). Теоретичну частину матеріалу доцільно перевіряти у тестовій формі.

Модульний (семестровий) контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за семестр. Модульний контроль знань здобувачів (диференційований залік) передбачає виконання практичних завдань.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних здобувачем за всі види роботи протягом семестру (модуль) з подальшим переведенням в національну шкалу та шкалу ECTS.

Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної та практичної підготовки із зазначеної теми і оцінюється 1-5 балів за аудиторну і самостійну роботу за темою.

Модульний (семестровий) Модульний контроль знань здобувачів проходить у формі диференційованого заліку з виконанням практичних завдань і оцінюється 1-20 балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Аудиторні заняття за темами	9	45
Самостійна Робота	4	20
Контрольна робота	3	15
Диференційований залік	1	20
Разом:		100

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання
	Здобувач вищої освіти

5	Систематично, в повному обсязі, відмінно виконує завдання аудиторної / самостійної роботи за темою. Демонструє глибокі знання теоретичного матеріалу при виконанні практичних завдань. Завдання виконує швидко і без помилок.
4	Систематично та в повному обсязі виконує завдання аудиторної і самостійної роботи за темою. Демонструє достатньо повні знання теоретичного матеріалу при виконанні практичних завдань. Припускає незначні 1-2 помилки у виконання практичних завдань.
3	Завдання аудиторної і самостійної роботи за темою виконано не повністю. Демонструє володіння основним змістом навчального матеріалу при виконанні практичних завдань. Робить 3-4 помилки при виконання практичних завдань.
2	Завдання аудиторної та самостійної роботи за темою виконує неповністю і з великою кількістю помилок. Демонструє поверхове володіння змістом навчального матеріалу при виконанні практичних завдань.
1	Завдання аудиторної і самостійної роботи за темою виконано на низькому рівні, фрагментарно і невчасно. Здобувач має уяву про зміст навчального матеріалу, що демонструє під час виконання практичних завдань. Виконує всі практичні завдання на низькому рівні, з великою кількістю помилок.

Критерії семестрового (модульного) оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання
	Здобувач вищої освіти
18-20	Володіє навчальним матеріалом в повному обсязі. Застосовує глибокі теоретичні знання при виконанні практичних завдань. Без помилок і в повному обсязі виконує практичні завдання. Всі завдання виконані вчасно, повністю і відмінно.
15-17	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом. Вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань. В повному обсязі виконує практичні завдання, припускаючи несуттєві помилки.
12– 14	В цілому володіє навчальним матеріалом. Частково вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань. Всі завдання виконані повністю.
7-11	Не володіє повним обсягом навчального матеріалу. Намагається застосовувати свій обсяг теоретичних знань при виконанні практичних завдань. Не в повному обсязі виконує практичні завдання, припускає помилки.
4-6	Поверхово і частково засвоєний обсяг навчального матеріалу. Намагається застосовувати свій обсяг теоретичних знань при виконанні практичних завдань. Виконує практичні завдання, зі значною кількістю помилок.
1 – 3	Обсяг навчального матеріалу засвоєно на елементарному рівні. Практичні завдання виконує частково, з грубими помилками, на низькому рівні. Не вкладається в часі.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є накопичувальною сумою балів, одержаних здобувачем за всі види роботи протягом семестру (модуль) з подальшим переведенням в національну шкалу та шкалу ECTS. Максимальна кількість балів за модуль – 100.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
--	-------------------------------	------------

90-100	5 Відмінно	A
82-89	4 Добре	B
74-81		C
64-73	3 Задовільно	D
60-63		E
35-59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
1-34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання диференційного заліку відбувається згідно положення про оцінювання успішності здобувачів освіти, що регламентує таку процедуру: здобувачу освіти, що одержав під час модульного, семестрового контролю незадовільну оцінку дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру.

Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови переходу до дистанційного навчання, обов'язкова присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на заняття є не припустимими.